

ПРОАКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ В ПУБЛІЧНІЙ СФЕРІ

Пріоритетною метою державної політики в галузі науки і технологій є перехід до інноваційно шляху розвитку економіки України. Найважливішим завданням державної політики в Україні стає формування інституційних механізмів та інноваційної моделі економіки на всіх рівнях – національному, регіональному, локальному. Інноваційний тип економічного розвитку є фундаментом який визначає економічну міць країни та її перспективи на світовому ринку [1]. Основним інструментом на цьому шляху є проекти і програми.

З точки зору проектного управління інновація це – кінцевий результат проекту, який використовується в практичній діяльності, що одержав втілення у вигляді нового або вдосконаленого продукту / процесу, який реалізується на ринку [2]. Інноваційний розвиток – процес структурного вдосконалення національної економіки досягається в основному за рахунок практичного використання нових знань для зростання обсягів суспільного виробництва, підвищення якості суспільного продукту, зміцнення національної конкурентоспроможності та прискорення соціального прогресу в суспільстві [3]. Особливість інновації полягає в тому, що вона є результатом конкретної цілеспрямованої управлінської діяльності в рамках окремого самостійного проекту в публічній сфері.

Проектами інноваційного розвитку в публічній сфері будемо називати проекти, результатом яких буде структурне вдосконалення національної економіки, досягнуте за рахунок практичного використання нових знань і інновацій, що призведе до підвищення якості управління в публічній сфері, зміцнення конкурентоспроможності національної економіки та прискорення соціального прогресу в публічній сфері.

Започаткування реалізації пріоритетних проектів інноваційного розвитку в різних галузях економіки обумовило новий етап розвитку системи державного управління – при реалізації державних програм інноваційного розвитку почали застосовувати проектно-орієнтований метод планування і контролю виконання національних програм.

Оскільки реалізація державних програм інноваційного розвитку здійснюється в умовах обмежених ресурсів, зазначені програми доцільно реалізувати у формі проектів. Публічним проектам властива низка проблем більшості проектів. Вирішення цих проблем найчастіше залежить від кваліфікації, досвіду, особистих здібностей керівників проектів. Успіх реалізації публічних проектів – це в рівній мірі володіння базовими навичками проектного менеджменту, стратегічного бачення середовища проекту, лідерські якості.

У сучасних умовах особливого значення набувають процеси проактивного управління проектами, які включають в себе аналіз проблем, визначення пріоритетності та пошук підходів до їх вирішення. Такого типу питання вирішуються за допомогою інтеграції спеціальних методів та моделей управління проектами в діючу систему управлінських процесів реалізації публічних проектів [4].

Під проектом у публічній сфері розуміють комплекс взаємопов'язаних логічно-структурованих завдань і заходів, упорядкованих у масштабі часу, які спрямовані на розв'язання найважливіших проблем розвитку держави, окремих галузей економіки, адміністративно-територіальних одиниць чи територіальних громад, організацій та установ і здійснюються в умовах фінансових та інших ресурсних обмежень у визначені терміни.

Особливістю проектів у публічній сфері є розв'язання проблем, які винесені на урядовий порядок денний та формалізовані (описані) у відповідних урядових документах – урядовій програмі, концепціях чи стратегіях у формі стратегічних пріоритетів чи завдань. У публічній сфері розрізняють такі типи проектів: програмні (наприклад, проекти програми ТЕМПУС, програми «Сусідство і партнерство», Програми транскордонного співробітництва Польща – Білорусь – Україна 2007– 2013 і т.п.); дослідницькі; проекти технічної допомоги. Окрім цього виділяють проекти під оголошені конкурси та проекти, що розробляються за ініціативою проектодавця.

Серед зазначених типів проектів слід виділити проекти інноваційного розвитку та організаційні проекти, які спрямовані на чітке визначення (наприклад, за об'єктами: будівництво аеропорту, будівництво мосту чи автостради, проведення реформи охорони здоров'я тощо) й управління інвестиціями та зміну усталених процедур у державному секторі.

Організація управління державними програмами і проектами інноваційного розвитку та їх реалізація має значні особливості:

- державні програми повинні забезпечити скоординовану роботу великої кількості людей (у тому числі й державних службовців), які не пов'язані між собою в єдину організацію звичною командноадміністративною системою, тобто не пов'язані відносинами «начальникпідлеглий»: учасники програми; постачальники та функціональні замовники (пілотні суб'єкти); суб'єкти програми; адресати (бенефіціари); офіс програми (спеціальна організаційна структура);

- найчастіше державні програми направлені на: 1) безпосередній перерозподіл коштів державного бюджету від одних категорій громадян і організацій к іншим (реалізація принципу соціальної держави); 2) зміну політичного курсу держави, чи зміни в операційній діяльності окремих гілок влади, наприклад, у межах адміністративної реформи.

Проактивне управління базується на таких системних підходах, як проектний, сценарний, системний, процесний та компетентнісний. При розгляді тієї чи іншої програми або проекту залучаються інструменти та методи, що здатні виконувати аналіз та синтез складних систем. За допомогою аналізу вивчаються тенденції розвитку, глибоко і системно досліджуються чинники зміни результатів реалізації, обґрунтовуються управлінські рішення, здійснюється контроль за їх виконанням, виявляються резерви підвищення ефективності проектів та програм, оцінюються і прогнозуються результати, виробляється подальша стратегія розвитку [4].

Методологію проактивного управління проектами інноваційного розвитку в публічній сфері слід застосовувати з урахуванням поєднання механізмів: управління публічними проектами, стратегічного управління, проактивного управління проектами інноваційного розвитку.

Потенціалом підвищення ефективності реалізації державних програм та проектів інноваційного розвитку могла б стати державна система управління проектами, що припускала б різноаспектну та відредатовану (до умов мінливого середовища) методологію проактивного управління проектами; єдине розуміння відповідальності та повноважень учасників проектної діяльності; дозволяла б сформувати єдину картину проектів, наскрізну звітність за ними тощо.

Список використаної літератури:

1. Старченко Г. В., Ткаленко Н. В., Мовчан О. П. Організаційний розвиток інноваційної інфраструктури в умовах глобалізації. Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції. Том 1. - Херсон: Херсонський національний технічний університет. – 2015. 17(6). С. 135–142.
2. Старченко Г. В. Проектний підхід та його вплив на інноваційний розвиток національної економіки в умовах глобалізаційних викликів. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». серія: «Економічні науки». – 2019. № 5 (25). С. 90–99.
3. Перспективи інноваційного розвитку України: зб. наук. ст. Сер. “Безпека економічних трансформацій”. Вип. 21. / за ред. Жаліла, Я. А. – К.: Альтерпрес, 2002. – 82 с.
4. Старченко Г. В. Проактивне управління проектами в публічній сфері. Публічне адміністрування: наукові дослідження та розвиток: електронний науковий журнал / Чернігівський національний технологічний університет. – Чернігів: ЧНТУ, 2017. – № 2 (4). – С. 84-92.